Nagyvárad, 1900. VI. évfolyam 166. szám. Kedd, julius 24.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . 16 kor. — fill.
Negyedévre . 4 » — »
Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . 20 kor. — fill.
Negyedévre . 5 » — »
Vidékre postán szállitva:
Egész évre . 24 kor. — fill.
Negyedévre . 6 » — »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVARAD, julius 23.

A szerb király házassága.

Addig keresgéltek a szerbek fiatal királyának feleségeket Európa első-, másod- és többrendü uralkodó házaiból, mig *Sándor* király megunta a sok ajánlgatást s beleszeretvén mamája egyik udvarhölgyébe, hivatalosan tudtára adja országa népének, hogy eljegyezte *Draga Masin* urnőt, Natália volt udvarhölgyét.

Ugy látszik, Szerbiában nem tulságos rossz udvarhölgynek lenni. Annál is inkább, mert a boldog mátkapárról eddig annyit adtak közre, hogy:

Sándor király *24 éven alul van*;

Draga Masin pedig *40 éven felül van.*

A király jul. 20-iki kelettel kiáltványt bocsátott ki a szerb néphez. Hangsulyozza benne, hogy házassága által csak népe régi óhaját teljesiti, mely már régóta szeretett volna oldalán hitvest látni. Az Obrenovicsok a népből származván, a népre támaszkodnak első sorban s ezért igaza van, mikor ebből a tiszteletreméltó népből választ magának feleséget. Ez joga annyival inkább, mert ma már az államok uralkodóinak politikáját nem a rokonsági viszony irányitja, hanem a népek érdekei. Boldognak érzi magát, hogy azt a nőt választotta, a ki méltó, hogy Szerbia királynéja legyen s most, midőn boldogságát megalapitja, ujra fogadja, hogy Isten segedelmével, erős akarattal és lelkesedéssel akar és fog dolgozni a haza megerősitésén és boldogitásán.

A kiáltvány előzményei közül elég azt felhoznunk, hogy Ferencz Ferdinánd kir. herczeg házasságához egyedül Sándor király gratulált, még pedig külön követtel. Akkor ez nagy feltünést keltett, mig a kiáltvány mindent meg nem magyarázott. Most aztán a trónörökös gratulálhat a kis szomszédnak.

A kiáltványnyal egyidejüleg terjedt el az a hir is, a mi nem volt a lendületes szövegben: hogy a leendő szerb királynénak Sándor lesz a második férje: *Draga Masin özvegyasszony . . .*

És a kiáltvány után nyomban jött a hatás első jele: *az egész minisztérium beadta lemondását*, Milán király pedig szintén *ott akarja hagyni a szerb hadsereg főparancsnokságát.*

Ennyi hir hallatára mit tett a kis király? Elment vigasztalást keresni a mennyasszonyához.

Mindez azonban nem zárja ki, hogy a boldog királyfi és boldog özvegy, boldog házasságban ne éljenek, mig csak meg nem halnak.

A házasságról a következő tudósitásokat vettük:

Belgrád, julius 23. (Saj. tud. táv.) Milán király Karlsbadból táviratban tudatta Sándorral, hogy *lemond a szerb hadsereg főparancsnoki állásáról.*

Sándor király a lemondást elfogadta. Milán ma Belgrádba érkezik. Sándor király proklamációja a népre Belgrádban kedvezőtlen hatással volt.

A nép a feleség választással nincs megelégedve. (!) A miniszterek meg akarták akadályozni a házasságot, de a király hajlithatatlan volt.

Nikolajevics miniszter a következőket mondta a királynak:

— *E házasság az Obrenovics dinasztia vége!*

A király titkára, mikor leirta a proklamációt, igy szólt:

— Felség! ez az utolsó aktus, mit szolgálatában tettem.

A házasság hire egész Európában nagy feltünést kelt.

Belgrád, julius 23. (Saját tud. távir.) A kabinet lemondását szombaton délután több óráig tartó igen izgatott minisztertanácsban határozták el. Gyorgyevics Vladan miniszterelnököt, a ki külföldön tartózkodik, társai a határozatról táviratilag értesitették. A miniszterelnök választáviratában, a melyet nyomban elküldött, minisztertársai eljárásával szolidárisnak vallotta magát, és ennélfogva szintén beadta lemondását. Sándor király vonakodott a lemondást elfogadni. Kifejezte azt az óhaját, hogy a miniszterek vonják vissza lemondásukat, de ezek a pénzügyminiszter elnöklésével tartott minisztertanácson egyhangulag kijelentették, hogy ragaszkodnak elhatározásukhoz. A lemondás okának általában azt mondják, hogy a kormány határozottan állást foglalt a király házassága ellen. Mihelyt Sándor

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Nyári estén.

Irta: **Szőke Gyula.**

Kedves, szép nyári este van. Az erdővel boritott dombok lábánál emelkedő Pártos-kastély ódon épületére erős félhomály terjesztgeti sötétlő szárnyait. A park fáinak lombozatával gyenge szellő játszik, mely szinte üditőn, elevenitőn hat a forró nyári nap sugaraitól eltikkadt megperzselt lombra, füre, virágra egyaránt. Az égen a tovaszálló szaggatott felhők mögül kikitünik egy csillag, rezeg, csillog majd ujra eltünik, a mint eléje huzódik egy szálló fellegdarab.

A kastély erkélyére kilép Pártos Béla, az öreg Pártos Boldizsár szemefénye. Egy ideig áll és a rácsnak támaszkodva hallgatja a rezgő nyárfa leveleinek susogását és ábrándos lelke érteni véli, hogy az összehajló, ölelkező levelek is, csak boldogságról, szerelemről suttognak egymással. Majd az eget nézi, azokat a rezgő, fénylő csillagocskákat és szeme kutatja, melyik a legcsillogóbb, mert az tükrözi vissza az ő jövendő boldogságát, az az ő csillaga.

Közben a zajtalan csendben szellő szárnyára kelnek a szomszédos kasznárlakból zongorahangok. Az ifju Pártos hallgatja az édesbus, majd nevető, majd siró hangokat. És ha néha megcsendül a zongora mellett a kasznár leányának, Emmának kellemes hangja, maga is dudolgatott hozzá. Oly kedvesek, szépek a dallamok, mindannyi az ő nótái, mely közé csak itt-ott keverődik Csomai Ella egy-egy kedves dala.

Elhallgat a zongora, a kasznárlak ablakai becsukódnak, a zongora helyéről eltünik a gyertyavilág és a régi háboritlan csend ujból helyreáll, de Pártos Béla fülében cseng még az utolsó dal, Emma legkedvesebb dalának két végsora:

. . . . . .
. . . . . .
Hogy gondolnék, s mért gondolnék én te rád
Szegény vagyok nem illek én tehozzád! . . .

Szive felhevül; most érzi csak, mennyire összedobog a szivök. Eddig talán maga sem hitte, mekkora változás ment benne végig azon néhány év alatt, a mióta e leányt ismeri. S lelke szinte önkénytelenül szállt ismét vissza a multba, hogy annak örömeit ujra élvezze és áttérve a jövőre, ábrándos boldogságról ábrándozzék.

A gimnáziumi felsőbb osztályokba járt már, mikor Csomai József odakerült kasznárságra. Emma még kis leány volt, de szép volt már akkor is. Haja, fekete mint a legfeketébb korom, sürü fürtökben omolt alá vállaiva. Bőre fehér, mint a hab, csak két piros rózsa adta az életszint gömbölyü arczára, szende szép szemei pedig csak azért voltak, hogy külső szépségei között is legyen, melyet rejthet, mert ezeknek kék szinét ritkán látta ember. De ha látta volna is Béla, mit törődött ő akkor a szegény kasznárleánynyal; kicsi is volt ez még, másrészt meg az ő szive sem érzett még akkor csak az esze gondolkodott és ez is csak a büszke Pásztor-vér sugallata szerint.

S talán sohasem is vette volna észre az anyátlan árva Emmát, ha csak a körülmények nem kényszeritették volna. Mert az ő szive is csak olyan volt, mint mindenki másé, akkor lobban csak szerelemre, ha van ki felgyujtsa, de hogy ez megtörténhessék, mindenkinek magának is hozzá kell járulnia.

Béla ép az utolsó alapvizsgálat fáradalmainak kipihenésére tért meg a szülői kastélyba. Emma pedig ép akkor végezte a polgárit és a vakáczió folyamán a park déli oldalának egy terebélyes gesztenyefáját szemelte ki, melynek árnyékában kézimunkával töltötte idejét. Oly kellemes volt e hely neki, felette a fán sárga rigó fészkelt, nem messze tőle kerti pintyőke csicsergett, poszáta és az énekesek nagy száma rakott fészket, a bokrokban ökörszem repkedett, a kert és gyep tarka virágai között szines lepkék és a méhek ezre zsongott-bongott. A szomszédos erdőből kakukszó, vadgalamb bugása, fekete rigó füttye, harkályok kopogása hangzott át és mindezekbe belevegyült alig hallhatóan a park végén folydogáló kis csermely lassu csobogása.

És ha este alkonyulni kezdett s a leáldozó nap utolsó sugarai is megfürödtek a keskeny érben, a madár kellemes hangversenye megszakadt, ő is haza tért. Utközben az esti szellő

király közölte a miniszteriummal elhatározását, hogy Masinnét nőül veszi, a kormány tiszteletteljes ellenvetésekkel válaszolt, melyekben a házassági terv politikai hátrányait fejtegették. Midőn ez a felszólalás teljesen eredménytelen maradt, következett a lemondás. *Masinné egy mérnök özvegye és 42 éves.* Az eljegyzés közzététele óta Masinné házát a testőrség egy osztálya őrzi, hogy a hölgyet megoltalmazza a lakosság alkatmatlankodásától. A lakosság a király házasságának hirét *a lelkesedés minden jele nélkül fogadta.* Csak néhány magánházra tüztek zászlót. Feltünő, hogy az állami épületek, nevezetesen a miniszteriumok, eddig vonakodtak a lobogót kitüzni. Sándor király tegnap délben ½12 órakor meglátogatta menyasszonyát, a kinek háza előtt kettős diszőrség áll. Milán király és Gyorgyevics miniszterelnök visszaérkezését minden órában várják. Szombaton este a királyi konakban ebéd volt, a melyen *Nestorovics*, a skupstina elnöke is részt vett. Sándor király hir szerint egyenesen megkérdezte őt, vajjon a nép helyesli-e házasságát. *Nestorovics* kitérőleg válaszolt. A belgrádi községtanács testületileg jelent meg, hogy a királynak kifejezze szerencsekivánatát.

Belgrád, julius 23. (Saját tud. távirata.) A kabinetalakitás ügyében a következő miniszterliszta van forgalomban: Elnökség és belügy: Krisztics Nikola; külügy: Lozanics Smia; pénzügy: Csirics Ilia ezredes; hadügy: Pavlovics Milovan tábornok; igazságügy: Stefanovics György; közgazdaság: Zsivanovics; épitkezések: Popovics Damján alezredes; közoktatás: Miuskovics dr.

Belgrád, julius 23. (Saját tud. táv.) Veljkovics Voislav, a király kabinettitkára, szintén lemondott. Lemondását a király elfogadta. Sándor király hir szerint a skupstina elnöke előtt, midőn ez nem akart határozottan válaszolni arra a kérdésre, hogy a közvélemény mit szól e házassághoz, igy szólt: *„Akár helyeslik szándékomat, akár nem, én szeretem ezt az asszonyt, őt választottam nőül és minden körülmények közt feleségül is veszem.*

Belgrád, julius 23. (Saját tud. táv.) Az a távirat, a melyet Milán király fiának küldött, igy hangzik:

Mint atya sajnálom azt a lépést, a mit tettél. Mint a tényleges hadsereg parancsnoka, ezennel visszalépek.

Legujabb jelentés szerint a menyasszonyt Sándor király Biarritzban ismerte meg, a hol *Natália közvetitette az ismerkedést.*

A legutóbbi szerb minisztertanács után Sándor király gárdaezrede egy századát kirendelte a menyasszony házának őrzésére, mert hire járt, hogy a menyasszonyt el akarják rabolni.

Bécs, julius 23. (Saját tud. táv.) Milán király Karlsbadból ideérkezett.

*

Egy előkelő szerb politikus, a ki a szerb ügyek legintimebb részleteibe alaposan be van avatva, a király házasságáról s a mennyasszony személyéről a következőleg nyilatkozott:

Sándor szerb király eljegyzése nem meglepő. Legszükebb környezete már régen észrevette, hogy mily igaz és önzetlen baráti viszony keletkezett a csak huszonnégy éves uralkodó és s immár hivatalosan is jegyese *Draga Masin* között. Mennyasszonya körülbelül tizenkét esztendeje özvegységre jutott. Magas állami hivatalt viselt és sógora *Masin* ezredes, az Obrenovics dinasztiának régi, kipróbált hive. Cetinjei követe Szerbiának. Apja Szerbia legnagyobb kerületének, a fekvésénél fogva is különösen fontos macsvai kerületnek praefektusa volt. Ez a kerület a Bosznia-Herczegovina határán fekszik s mig a mennyasszony atyja volt a kerület feje, soha jelentékenyebb összeütközés vagy viszálykodás nem fordult elő. Leányára, a király mennyasszonyára mindig nagy gondot fordított. Előkelő, európai szellemben neveltette s már mint fiatal leányka is nemcsak külső megjelenésének bájával, széles látkörü intelligenciájával, de különösen szerény modorával bilincselte le környezetét. Özvegysége első éveit a legnagyobb visszavonultságban töltötte. Utóbb azonban megnyiltak palotájának mesés termei és fogadó estéiről sohasem hiányzott a Belgrádban székelő diplomácziai kar. Ott volt sok alkalommal a volt osztrák-magyar követ is, perstorfi *Schiessl* Ferencz lovag.

A szerb hivatalos lap vasárnapi száma közli Sándor király proklamáczióját. A kiáltvány szövegének szellemében elénken nyilatkozik meg a fiatal uralkodó sokat gyötrött lelkének nemes érzése. A szülei között kitört viszály rideggé tette ifjuságának java részét. Meleg rokonszenv, őszinte érző szerető sziv után vágyódott s arájában a dusgazdag *Draga Masinban* feltalálta mindazokat a nemesebb női tulajdonságokat, a mik a király iránti igaz szeretettel párosulva megnyitják végre a boldogság kapuját Sándor királynak is. A szerbek leendő királynéja tul van ugyan a negyven esztendőn, de ez éppen nem látszik meg a külsején. Sándor király szereti aráját s a politikával nem törődő nép csak ujong, hogy fiatal uralkodóját boldognak látja a szerb szabadságharcz egy kiemelkedőbb szereplőjének unokájával: Draga Masinnal.

Csak tekintetes.

Flatt Viktor, a fölmentett ujvidéki főispán értesülésünk szerint nemsokára zombori közjegyző lesz. Eddig ilyesmire nem volt példa. A méltóságos bukott főispán urak legfeljebb méltóságos czimmel járó állásokra aspiráltak, ha olyan nem akadt, inkább nem mentek semmiféle hivatalba, de megmaradtak méltóságos uraknak. *Flatt* Viktor ur dicséretes kivétel ebben a tekintetben, neki elég lesz a tekintetes közjegyzőség is, ha olyan jövedelmező, mint a zombori. Reméljük, a közjegyzőség jobban be fog ütni Flatt urnak, mint a főispánság. Dicséretes példáját mielőbbi követés végett ajánljuk többi kollégái jóakaró figyelmébe.

Mibe került a fiumei ünnepély?

Az angol flottának Fiumeba érkezése alkalmából a kormány fölszólitotta gróf Szapáry Lászlót, Fiume kormányzóját, hogy az angolokat fogadja diszesen. És a diszes fogadás költségeire föl is ajánlott a kormányzónak 4000, mondd: négyezer forintot. A gróf ezt a különben is nevetségesen csekély összeget természetesen nem

---

játszott barna hajfürtjeivel és meglobogtatta nefelejcskék derékszalagát. Otthon aztán zongorához ült és eljátszotta kedves darabjait, egész lelkét árasztva át az ócska zongora rozoga billentyüibe.

Oly szép volt igy az élete. Feledett mellette minden but-bánatot, feledte a multat, nem törődött a jövővel, egyedül a boldog jelennek élt nap-nap után.

Ezzel végre felhivta magára Pártos Béla figyelmét is. Az eddig figyelemre sem méltatott kasznár leány érdekelni kezdte, a mióta annyiszor látta a parkba menni. Mit csinálhat ott egymaga mindennap? Vagy talán vár oda valakit? De kit? S elhatározta, hogy meglepi.

Emma a csermely partján nefelejcset szedett, nem gondolva semmire és senkire. Azért mikor hirtelen lépések zaját hallja és hátratekintve meglátta Bélát, e váratlan meglepetésre összerezzent, ajkairól halk sikoltás röppent el és a kézimunkát, melyet egy pillanattal előbb még kezében tartott, magával ragadta már a viz.

Béla kimentette és ez volt az ismerkedés, ez volt az alkalom, melyre most oly szivesen gondol vissza, a melynek emléke ugy belevésődött emlékezetébe, hogy azt onnan sem idő, sem ember ki nem törölhette és ki nem törölheti soha. És ez első találkozás óta az érdeklődés rövid idő alatt vonzalommá, a vonzalom pedig szerelemmé vált benne, a nélkül, hogy ő azt maga is sejtette volna.

Annyiszor voltak már együtt s mégis Béla eddig még egyszer sem intézte magához komolyan a kérdést: szereti-e önzetlenül e szegény leányt és van-e komoly szándéka vele a jövőt illetőleg? Szivében lappang ott a tiszta és önzetlen szerelem magva, melyet beleéretett a hosszas boldog együttlét, de hogy e mag kikeljen és egész mivoltában kifejlődjék, megakadályozta még a vér és az ész, mely számitott. Ha néha fel is támadt benne a gondolat, hogy magához öleli a leányt, feleségévé teszi, ha a rang és multak hagyománya, a szülők óhaja ellenkeznének is, maga is meghökkent e gondolattól. A mi jót szive kivánt, arra esze nem tudta magát elhatározni. Azt sugta mindig az ész: add neki vonzalmadat, de vigyázz és ne add szerelmedet! Pedig akkor vonzalma már több volt a vonzalomnál, szerelem volt az már, ha a rideg ész nem is akarta annak elismerni.

Alkalom kellett csak, hogy ez is nyilvánvalóvá váljék. Olyan volt eddig szerelme, mint a fesledező rózsabimbó; egyetlen napsugár megtöri az akadályozó zöld héját és a bimbó kivirágzik csakhamar. E napsugár volt Emma mostani dala, ama lemondásos két sor, melyben annyi szeretet és mellette oly szelid fájdalmas lemondás van:

»Hogy gondolnék, s mért gondolnék én te reád?
Szegény vagyok, nem illek én te hozzád!«

Ime szereti e leányt és e leány őt s hogy boldogok legyenek együtt, Emma nem ismer más akadályt, mint a saját szegénységét.

Ez volt az ő habozó eszének is utolsó ments-vára, amelyből megakarta gátolni a sziv győzelmét. S most egy pillanat alatt össze omlott a vár, e képzelt akadály, mely állt, mig az ész rideg szigorral megszabott törvényeihez hajlott inkább lelke. De most, hogy belátja a sziv jogait, ez megsemmisült és már előre megálmodja a boldog jövőt.

Három év és kész ember, akkor majd szülei elé vezeti Emmát. Látja már mint mondja ki anyja könnyek közt az áldó szavakat és mint öleli és csókolja meg leendő mennyét. Érzi atyjának jobbját, amint vállát veregeti és mondja: Fiam gratulálok választásodhoz. Majd ott látja magát mennyasszonya jobbján az Ur oltára előtt és hallja a pap szavait: Ego coniungo vos. . . . Én összekötlek titeket.

És azután hosszu édes turbékolás lesz az életök. Köröttük a gyermekek, az apa fiai és az anya leányai, mindannyi öröme, reménye és leendő támasza szüleiknek, ha majd az élet terhei után nyugalomra vágyik lelkök . . .

— Itt vagy, fiam? — hangzik erre Béla mögött az édes anyjának kellemes csengésü hangja.

— Itt édes anyám, — feleli Béla — és ez »itt«-el ujra a jelennél van, a nagy fontosságu jelennél, melyen csak átsurrant s melytől most minden szép álmának valósulása függ.

Anyjának beleegyezését könnyen megnyeri és vele szövetkezik atyja ellen. Mert amit a vér büszkesége megtagad is, azt a fiu kérése és az anya könnyüje megszerzi az atyai szeretettől.

fogadta el s azzal felelt rá, hogy egy igazi magyar mágnás pazar bőkezüségével a maga költségén fogadta és vendégelte meg az egész angol flottát.

Hogy ez milyen rengeteg pénzébe kerülhetett a nemes grófnak, arról elég fogalmat nyerhetünk, ha tudjuk, hogy maga a népünnep 18,000 forintjába, az első est a kormányzói palotában 8000 frtjába, a keddi este 200,000 forintjába, a hajón való kirándulás, a folytonos vendéglátás, a budai dalárda meghivása, a diszités mind ezreket és ezreket emésztett fel.

De meg is volt ennek a pompának a hatása. Nemcsak *Fischer* tengernagy elismeréstől áradozó szavaira czélzunk, hanem arra a mind inkább terjedő hirre is, hogy a Földközitengeri angol hajóraj ezentul gyakrabban fel fogja keresni Fiumét, sőt egy-két hadihajó felváltva állandóan a quarnerói öbölben fog tartózkodni. Ez pedig, minthogy egy hadihajón 700—800 ember van, nagy jövedelmi forrást jelent Fiume ipara és kereskedelme számára.

S ha mindez megvalósul, akkor nem a kormány, hanem Szapáry gróf bőkezüségének lesz köszönhető.

A kilenczszázadik évforduló.

Egyre nagyobb és nagyobb arányokat ölt az egész országban a mozgalom, melynek czélja a magyar korona és magyar kereszténység 900 éves jubileumát minél fényesebbé, impozánsabbá tenni. Sokan az eszme megpenditésekor attól féltek, hogy nem lesz az ünnepély az alkalom fontosságához elég méltó s bizony nem egy helyen olvastunk olyan véleményt is, hogy talán legjobb volna az egészet abban hagyni. Nos tehát a Kasszandra-jóslatok ezuttal sem váltak be; már most is jelentkeztek az ünnepélyre annyian, hogy annak sikere már eddig is teljesen bizonyos. Az ezutáni jelentkezések már csak a siker *nagyságát* fogják emelni.

Az ünnepen való részvételt ezideig a következő magas vendégek tudatták az esztergomi ünnep-rendező bizottsággal:

A király képviseletében *Frigyes* kir. herczeg.

Császka György, kalocsai érsek,
Bende Imre, nyitrai püspök,
Helyey Sámuel, pécsi püspök.
Csáky Károly gróf, váczi püspök,
Rimely Károly dr., beszterczebányai püspök,
Rapaics Rajmund dr., egyetemi rektor.
Városy Gyula, pápai praelatus, budapesti központi papneveldei kormányzó.
Vajda Ödön, zirczi apát.

A nagyszombati társaskáptalan *Krchnyák* Lénárd prépost és dr. *Halmos* Ignácz kanonok által fogja magát képviseltetni.

Szapáry Gyula gróf.

Elmaradásukat kimentették:

Dr. *Rampf* Mihály, passaui püspök.
Meszlényi Gyula, szatmári püspök,
Szlávy József, v. b. t. t., koronaőr,
Beniczky Ferencz, v. b. t. t., Pestvármegye főispánja.

A hivek is ezrével jelentkeznek mindenfelől; ujabban megint több plebános jelentett be tömeges zarándoklást, igy dr. *Robitsek* Ferencz, nagymarosi plebános, a kinek plebániája, nemkülönben mindegyik fiókközsége külön körmenettel jelenik meg. Életrevaló tervet penditett meg *Glatz* József, udvardi alesperes, jelentvén, hogy mintegy ezer hivővel jön az ünnepre. Nem vonattal, hanem gyalogszerrel indulnak utnak; Muzslán meghálnak s az ünnep reggelén mint zarándokok vonulnak be a városba.

Most már *Széll* Kálmán miniszterelnök is jónak látta megtenni a kellő lépéseket az iránt, hogy a *kormány részvételének* módozatai megállapittassanak. Vasárnap u. i. átrándult a miniszterelnök *Vaszary* Kolos herczegprimáshoz Balatonfüredre s bejelentette neki, hogy a jubileumon ott lesz a *magyar kormány minden egyes tagja* s ez alkalommal megbeszélés tárgyát képezte a kormány szerepe a jubileumon. Részleteket természetesen a megállapodásokból még nem közölhetünk, annyi tény, hogy lesz ünnepély, a melyet megül a miniszterelnök, mint ilyen, de a melyet meg nem ülhet a főispán, mint olyan.

Ezt nevezik Magyarországon hivatalosan liberális, konzekvens a »felekezeti izgatásokat lecsillapitó« bölcs eljárásnak.

Verejték csöppek.

I.

Mi a Körös ?

A Tiszáról mondják, hogy több a hala, mint a vize, a Körösről pedig látjuk, hogy több a fürdőzője, mint a hala. Vize pedig éppen oly kevés, hogy az összes borméréseinket bukás fenyegeti.

Tessék ugy alkonyat táján végig nézni a Körös kavicsain. Valóságos uraságoktól levetett ruhákkal van az garnirozva mindkét oldalon, (Á hölgyek tudvalevőleg oly könnyen öltöznek ilyenkor, bogy vetkőzni sem kell a fürdőzéshez) e két oldali ruha garnirung között ülnek, állnak, hanyatt és hasmánt libegnek törvényhatósági joggal felruházott városunk összes adóhátralékosai és leendő adófizetői.

Ah! vendéglői koszton aszketizált gyomrom legmerészebb álmai közepett sem mer oly igaz tartalmu gulyás-husra gondolni, mint egy esti Körös. A vendéglői gulyás ugyanis csak krumpli-leves, az esti Köröshöz képest.

II.

Hol a boldogság mostanában?

Fizetésem arányához képest a nyaralást honi Riviéránkon, vulgó »Ezredévi emléktér«-en töltöm, hol legsürübb a por és legritkább a pad. Pedig pad sok van, por kevés, de hát — én Istenem — olyan hiresek a váradi hölgyek, hogy igazán nem csoda, ha sok port vernek fel, a pad pedig elég volna, ha a lábakat is nem azon pihentetnék ki keleties jellegü polgártársaink.

De ezt nem megszólásképen mondjuk. Miért ne tennék fel a lábaikat is, mikor csak annyiba kerül.

Hanem azért jó volna — hogy is mondjuk csak — kevésbbé élelmes polgártársak számára, egy pár fizetéses padot á 4 fillér fölállitani. Ezek bizonyára üresen maradnának s egy garas ára élvezetben részesülhetnének mások is.

III.

Feldmansbad.

A napokban össze spóroltuzsonna pénzemen Feldmannsbádba mentem fürdőzni. A viz meleg volt és kicsiny. A zugolódásra Feldmann bácsi kész volt a megnyugtatással.

Meleg ez a viz!
— Nül csak nyáron.
De alig ér térdig!
— Hát térdig is áldás.

Különben ő, hogy spóroljon a vizzel, megfogadta, hogy térdig sem fürdik, mig a szezon tart.

IV.

Gólya nyomor.

Az általános szárazság a szegény itt vakáczióző »gólyákat« is kisodorta eddigi elemükből s esténkint hosszu léptekkel sétálnak a parton.

Talán ugy gondolják, hogy itt még akad egy pumpolható stokfis, vagy ennivaló bakfis.

Kóby.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Julius 29. A huszárezred lóversenye az iklódi pusztán.
Julius 31. Vadász-társulat közgyülése.
Augusztus. 5. A 48-as kör nyári mulatsága a Kargervendéglőben.

* **Személyi hir.** Dr. *Nagy* Ferencz kereskedelemügyi államtitkár, Nagyváradról visszautazott a fővárosba.

* **Csak Czirjék Nagyváradon.** *Csák* Czirjék, az aradi minorita-rend főnöke, romániai utjából hazatérőben, tegnap Nagyváradon időzött. A jeles rendfőnök azért járt Romániában, hogy a csángók viszonyait tanulmányozza s egyszersmind több miszionáriust helyezett el ottan. Tegnap délelőtt érkezett Nagyváradra a kolozsvári vonattal és azonnal látogatást tett *Schlauch* Lőrincz Ő Eminenciájánál, aki élénken tudakozódott a csángók viszonyairól és egyáltalában a romániai katholiczizmus ügyéről. Csák Czirjék a délutáni alföldi vonattal Aradra utazott.

* **A dr. Wolafka Nándor jubileumát** előkészitő bizottság Debreczenben ülést tartott. Az ülés elején az elnök örvendetesen konstatálta, hogy a jubileumi ünnepély iránt várakozáson felül nagy érdeklődést tanusitanak Debreczen különféle társadalmi köreiben s a legelőkelőbb hivatalok vezéreitől kapja a meleg hangon tartott értesitéseket, hogy az ünnepélyen küldöttségileg vesznek részt. Az eddigi bejelentések után méltán remélhetik, hogy az ünnepélyen Debreczen minden társadalmi köre képviselve lesz. Azután a bizottság különféle intézedéseket tett. Megállapitotta, hogy az egyházközség diszülésen, amelyet a Svetits-intézet emeleti tantermében tartanak meg, a bizottságok, tantestület stb. tagjain kivül csupán a küldöttségek tagjai vehetnek részt, a hely szük voltára tekintettel. Megállapitotta továbbá, hogy a templomban jobbról-balról az első tiz sor padot a küldöttségek, a katonaság, az egyházközségi választmány és iskolaszék tagjai részére tartatja fenn. Több más rendezési kérdés elintézése után örvendetesen konstatálták, hogy a banketten hölgyek is nagy számmal lesznek jelen mert már eddig is igen sok jegyet megváltottak.

* **A magyar nők Erzsébet-siremléke.** Augusztus 25-én zentelik be a bécsi kapucinusok sirboltjában azt a siremléket, melyet a magyar nők ajánlottak fel Erzsébet királyné emlékének megörökitésére. A szertartásra *Vaszary* Kolos herczegprimással harmincz tagból álló hölgyküldöttség megy Bécsbe. A küldöttségben *Ferenczy* Ida csillagkeresztes hölgy és *Sztáray* Irma grófnő, a megboldogult királynénk két meghitt barátnője is részt fog venni. Az ünnepies beszentelést Vaszary Kolos herczegprimás fogja végezni.

* **Esküvő.** Vasárnap reggel tartotta esküvőjét a várad-olaszi-i r. kath plebánia templomban *Weinpolter* Frigyes máv. gépgyári hivatalnok *Vajna* Ilonkával, Vajna Béla kiváló iparos kedves, szép leányával. Az esketést *Dencs* János tb. kanonok végezte s remek beszédet intézett az ifju párhoz. Tanuk voltak: *Fröhlich* János és *Kriszta* Sándor.

* **Vissza — nach Wien.** A bécsiek erősen megfogadták a községtanács azon határozatát, hogy a Magyarországba küldött leveleken a városok neveit németül irják. Nagyvárad városához is eljött már az első fecske. R. Ph. Wagner bécsi gyáros, a ki a nagyváradi szinház gépészeti berendezését szállitotta, a gépek áráért kereste meg a várost. Levele teljesen német s a czim rajta:

Löbl

Bürgermeister

Grossvardein.

A városi tanácsban előterjesztésre került ez a német megkeresés s a tanács elhatározta, hogy visszaküldi az atyafinak s értesiti, hogy mint munkaadó csak olyan megkeresést fogad el, mely a magyar állam nyelvén van kiállitva s czimezve. — Helyes! Ha pénzt akar, emberelje meg magát annyira, hogy magyar nyelven irjon, vagy legalább a város nevét ne használja németül.

* **Szent István király szobra.** A budavári koronázó Mátyás-templom déli sarkán, az egykori halászbástyán fog állani Szent István király emlékszobra, melynek készitését a kormány *Strobl* Alajos szobrászra bizta. A művész az első apostoli király alakját lovasszoborban örökiti meg, olyformán, hogy az egyformán jellemezze a nemzeti hőst s a hittérítő és honalapitó királyt. A főalakot a művész még egyre mintázza, a talapzatra jövő dombormüveket azonban, melyek a nagy király uralkodásának kimagasló mozzanatait tüntetik fel, most faragják márványba. Az emlékmü felállitásával egyidejüleg rendezik a halászbástya, illetőleg a Mátyás-templom környékét. Az Albrech-utról a templomba vezető impozáns lépcsőfeljárat már javában készül s nemsokára megkezdik a bástya peremére tervezett oszlopcsarnok épitését is.

* **A kir. tábla kibővitése.** A kir. tábla épületének kibővitésével már annyira haladtak, hogy az épület-szárny külső részén az első emeletig a tisztogatással is készen vannak. Bent azonban még sok a munka, miért is a vállalkozók attól tartanak, hogy a kikötött határidőre: október 1-re nem adhatják át az épületet, miért is 4 hónap haladékot kértek. A városi mérnöki hivatal azonban azt véli, hogy semmi esetre sem kell ilyen hosszu határidő kitolás, miért is a városi tanács a kérelmet nem teljesiti, hanem egy hónapi meghosszabbitást engedélyezett.

* **Az uj Szépmüvészeti Muzeumról.** Hosszas tárgyalás után, mely a székes-főváros és a közoktatási minisztérium között folyt, végre megállapodás jött létre az uj Szépmüvészeti Muzeum dolgában. Azon a nagy telken épitik majd, mely az Állatkert és a millénniumi emlékmü között van, még pedig olasz renaissance-stilusban, teljes összhangzásban az uj Mücsarnokkal. Főhomlokzatát ugyanolyanra tervezik, minő a Mücsarnoké és oszlopcsarnoka is lesz. Az első kapavágást a jövő héten teszik meg.

* **Költözködik a csendőrség.** A nagyváradi 3. csendőrszárny parancsnokság néhány nap mulva költözik. A Nagy-Teleky-utcza végén levő Balogh Döme házból átteszik a csendőrlaktanyát Országut-utczán abba az épületbe, a melyben eddig a kir. pénzügyigazgatóság volt elhelyezve. Az épületet teljesen átalakitották a csendőrök részére.

* **Az őssii állomáshoz vezető ut.** Az őssivasutállomáshoz vezető ut ügye évek óta huzódik s nem bir dülőre jutni. Ki van ugyan hasitva, de nincs kiépitve s járhatatlan. A vármegye azt akarta, hogy az ut épitéséhez Nagyvárad városa is hozzájáruljon, jól lehet, hogy az ut nem érinti Nagyvárad város határát, mert a megye területén fut be az aradi utba. *Szunyogh* Péter alispán átirt Nagyvárad városához, hogy az utépités tárgyában tartandó tanácskozásban vegyen részt. A városi tanács azonban értesiti az alispánt, hogy mindaddig nem bocsátkozik tárgyalásokba, a mig a villamos vasut vonalának iránya nem lesz megállapitva. A közuti vasuttársaságnak ugyanis engedélye van, hogy a Nagyváradon épitendő villamos vasutat az őssi-i vasutállomásig meghosszabbithatja.

* **Erzsébet királyné szobra Pöstyénben.** Azon fürdőhelyek közül, melyek boldogult királynénk emlékét kegyelettel óhajtják megörökiteni *Pöstyén* fürdő jár elől. Már az elmult évben létesült itt a kis park egy pontján cyprus fákkal beültetett Erzsébet-tér, pihenő pontja a sétáló közönségnek. A fürdőhely egyik utczája Erzsébet-utczának neveztetett el. Ujabban pedig nagyszabásu gyüjtés indult meg egy létesitendő *Erzsébet-szobor* javára, melynek mintázata *Jankovich* Gyula jeles szobrászunk müve, — fürdő gyógyintézetében állandóan látható. — Az elmult vasárnap dr. *Fodor* Kálmánné fürdőorvos neje kezdeményezésére és lelkes közreműködése segélyével parkünnepély folyt le ugyanazon czél javára, este pedig müvészestély rendeztetett. Részt vett benne a fürdővendégek legtöbbje, köztük: báró Révay Gyuláné, gróf Eszterházy Istvánné, gróf Erdődy Imre és családja, báró Fekete stb. — Az estélyen *Semsey* Mariska, a magy. kir. opera tagja, valamint *Kállay* Lujza, a debreczeni szinház tagja közreműködtek, a közönség óriási tetszése mellett. A szobor-alap javára 2500 korona gyült egybe.

* **Drága kölcsön.** Nagyvárad városa julius elsején felvette a Pesti Magyar Kereskedelmi Banktól a 2.600,000 koronás kölcsönt. Ez összegből mindjárt az első törlesztés és kamat fejében visszatartottak 200.000 koronát. Kifizettek továbbá a helybeli pénzintézetekben fennállott folyószámla tartozást s a szükséges és már időszerüvé vált kiadásokat. Ezek teljesitése után még 1.582,000 korona összeg van meg a kölcsönből. A budapesti bank azonban a kölcsönt nem küldötte le julius 1-re, hanem 4 nappal később, ezen négy nap által pedig mintegy 800 korona kamatvesztesség éri a várost. Ezt az összeget nem akarja a városi tanács hagyni, hanem követeli a kölcsönt adó budapesti pénzintézeten.

* **Régi szükség.** A házszámok és utczai jelző táblák elkészitését már elhatározta Nagyvárad város közgyülése s annak keresztülvitelével a mérnöki hivatalt bizta meg. A meleg időben azonban elaludt a nagyon is sürgős dolog a mérnöki hivatalnál, a miért is a városi tanács most megsürgeti.

* **A lelenczház felállitása.** A nagyváradi lelenczház felállitásának szükségét a törvényhatóság is elismerte, a mikor kimondotta, hogy a városi árvaház épületének egy részét átengedi a létesitendő lelenczház helyiségeül. A tanács megkeresi a városi árvaház választmányát az iránt, hogy adjon véleményt arra nézve, mely helyiségek lennének az árvaház épületében a lelenczház részére átbocsáthatók.

* **Lánczot lopott.** *Szekáre* Péter kalotai lakos, a multkor betért *Léderer* József élesdi kereskedő boltjába, hogy bevásárlást tegyen. Azonban, mig az üzlet személyzete sürgött-forgott, az atyafi 5 db. ökörkötő-lánczot elemelt és azzal odébb állt. A káros jelentés tett a hatóságnál, s a tettes *Szekáre* Péter személyében ki is derült.

* **Leégett istálló.** Nagy tüz riasztotta fel minap Nagybáród lakosságát, *Szählender* Károly istállója éget le; a tüzet szerencsére nagy nehezen sikerült eloltani. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy a tüz *Rottmann* Mihály bérlő szolgálatában levő *Weisz* Gizella gondatlanságából keletkezett, a ki az emlitett helyen szeretőjének találkát adott, s a kedvese pipájából kiesett tüz gyujtotta meg a szénát. A vigyázatlan tettesek ellen az eljárást meginditották.

* **Jubileumi botránykő.** Ilyen s nem egészen hizelgő czimmel emlékezik meg az *Esztergom* egy volt nagyváradi tanárról: *Váralljai* Sándorról. Emlékszik még talán mindenki arra a kinos feltünésre, melyet annak idején a Váralljai ellen meginditott fegyelmi vizsgálat az egész városban keltett; enek eredményeként Váralljait a helybeli főreáliskolából Kaposvárra helyezték át, ő azonban egészségi állapotára hivatkozva, nyugdijba ment. Nyugalmaztatása után nemsokára megválasztották az esztergomi községi alreáliskola ideiglenes helyettes tanárává, a mely állásában jelenleg uj választással megerősitették. Ugy látszik azonban, a választás nem okoz nagy örömet Esztergomban. Már a szavazásnál is nagy kisebbség volt Váralljai ellen, a ki mint hitehagyott volt katholikus szerzetes, a hithü Esztergomban csakugyan nem örvendhet közszeretetnek. Meg is felebbezték a határozatot nemcsak ezért, hanem abból az okból is, mert Váralljai nincs képesitve a magyar-német szakcsopotra, a melynek tanszékére megválasztották és mert méltánytalannak találják állami nyugdijas ember megválasztását olyan állásra, a melyre több kezdő tanár pályázik. A kérdésben beadott felebbezés elintézését érdeklődéssel várjuk.

* **Folyammérés.** *Viczián* Ede, a földmivelési miniszterium által Nagyváradra küldött királyi folyammérnök hétfőn reggel kezdette meg Nagyváradon a Sebes-Körözs vizgyorsaságának mérését. A Szent László-tér melletti hidtól keletre, sodronykötelet feszitett a Körözsön át. Ez tartja egy helyen azt a csolnakot, melyben a nevezett folyammérnök két munkással, a folyó gyorsaságát mutató müszert a viz felületen vagy a mederfenékhez közel tartja. Tiz napig tart ez a mérés, mely a Sebes-Körözs vizgyorsaságát, a magas vizállás estére is megállapitja.

* **Szaktanfolyam könyvtárnokok számára.** A napokban nyilt meg Budapesten s eltart julius harminczegyedikéig, a második szaktanfolyam könyvtárosok számára, melyet a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége rendez. Tizenhatan jelentkeztek, közülök tiz olyan, kit hivatalból meghivtak, nevezetesen: Tömörkény István, a szegedi Somogyi-féle könyvtár részéről, Gallesz Nándor árvamegyei levéltárnok, Schleiminger Jenő kassai városi könyvtárnok, dr. Thury József, a halasi gymnázium könyvtárnoka, Váró Ferencz, a nagyenyedi kollégium részéről, Horváth József Szombathelyről, Reichler Ede Selmeczbányáról, Bellai József temesvári levéltárnok, Sokolik András a turóczszent-mártoni muzeum felügyelője és Szilády Károly Kecskemétről. Ezenkivül önként jelentkeztek: Dr. Várady Péter a gyulafehérvári Batthány-féle könyvtár őre, Rombay Dezső a Budapesti Gazdasági Muzeum őre, Keinlich Imre miniszteri segédtitkár, dr. Szende Gyula pozsonyi tanár, *Naményi* Lajos Nagyváradról és Krasznai István. Az előadásokat Fejérpataki László egyetemi tanár nyitotta meg ma délelőtt tizenegy órakor.

* **Az iskolák szaporitása.** A kir. tanfelügyelőség előterjesztésére a közoktatásügyi miniszter sürgeti Nagyvárad városát, hogy a Réten, a Külvárosban és Csillagváros on állitson fel iskolákat. A város évenként óriási összeget költ iskolákra s igy joggal elvárhatja, hogy az állam megfelelőbb módon támogassa a várost áldozatkészségében. Az uj iskolák felállitása iránt a tárgyalásokat meginditják.

* **Magyar daltársulat.** A »Bazár«-vendéglőben tegnap este is előkelő közönség hallgatta a *Szücs* Laczi dalostársulatát. A programmot bővitették a zenebohóczok, a kik nagyon mulatatták a közönséget. A játékosok közül az igazgatón kivül elismerést érdemel *Hegyi* Lili, ki diszkrét játékával és énekével nagyon sok tapsot aratott.

* **Nagyváradi tanárok Londonban.** A szünidő rövid és röpke két hónapját nagy utazásra használja fel három nagyváradi tanár. Ketten nyugatra utaztak, egy közülök északi vidékeken akar hüsülni s most találkoztak mind a hárman Londonban. A három utas: *Alvinczy* Sándor főreáliskolai, *Novotny* S. Alfonz és *Kertész* Miksa premontrei főgimnáziumi tanárok, kik a találkozás örömére együttes üdvözletet küldtek nagyváradi ismerőseiknek.

* **Ismeretlen lótolvaj.** *Landerer* József mezőtermi lakos jelentést tett az előljáróságnál, hogy éjnek idején ismeretlen tettes három lovát elhajtotta. A nyomozást bevezették, azonban eddig eredménytelenül.

* **A drága kövek jelentősége.** Kevés ékszer, csinnal használva: ez legyen a nők jelszava. A drága köveknek szintén meg van a romantikájuk, nemcsak virágoknak, hanem a drága köveknek is meg van a maguk jelentősége. A zafir igazságszeretet és nemes lelkiséget jelent, a smaragd a reményt példázza, de egyszersmint azt a szerepet játsza, a mit a virágoknál a kamélia a büszkeséget, hidegséget, a gyémánt a haragot szeliditi és a nőt megerősiti hitvesi hüségében. A szerelmet a türkisz jelképezi, ez olyan, mint virágnyelven a nefelejts. Fiatal leányoknál nem mutat jóizlésre az ékszer viselés. A divat sem enged meg többet mint egyszerü gyürü, karperecz viselést. Hanem a lányok legjobban szeretik hordani az ékszer közül mégis — a jegy-gyürüt.

* **Szenzációs betörés.** Mint nekünk aradi tudósitónk teregrafálja, tegnap délután 6 óra tájban ismeretlen tettesek nagy betöréses lopást követtek el. A merész tettesek betörtek *Magyar* Miklós lakására és onnan 460 korona készpénzt, egy hosszu arany női nyaklánczot, melyről egy négylevelü lóhere zsuzsu csüngött, rajta ezzel a felirással: *Emlékül Veronkának.* Azonban még ezzel sem elégedtek meg s a szekrényből 1000 korona értékü ékszert is elemeltek. Az aradi csendőrség erélyesen nyomoz, de még eddig eredménytelenül. Azt hiszik, hogy a gazemberek *Nagyvárad* felé vették utjokat.

* **Szives vendéglátás.** Meglehetős jó kedvben ballagott hazafelé *Domokos* Nucz brátkai lakos a nagybáródi heti vásárról. Utközben utólérte *Domokos* Illie kocsija, a ki felvette a bizonytalan lépésü atyafit. Mikor *Domokos* Illie lakására hivta vendégét, ahol ujból pálinkáztak s mivel *Domokos* Nucz már forban volt, korán elálmosodott. A szives házigazda saját ágyára fektette s mikor már jól horkolt, mellénye zsebéből a zsebkendőbe kötött 1 drb. tizesét és négy ezüst forintját elvette. Nagyot aludt a vendég, a mikor éjféltájban nagy zajra felriadt.

A gazda a feleségével perelt. A vendég kiváncsi volt a történtekre, kitántorgott, azonban a gazda betessékelte.

— Csak menj vissza és aludj! — mondotta a gazda. — A szobába térve, eszébe jutott, hogy neki pénze is volt s mikor nagynehezen előkeritette a zsebkendőjét, a pénznek csak hült helyét találta. A gyanuja a háziakra esett, akiktől a pénzt követelte. Azonban a háziak erősen tagadták tettöket, mire a káros jelentést tett a hatóságnál.

A házigazda a vizsgálat folyamán mindent tagadott, azonban felajánlotta, hogy a káros pénzét visszatériti, ha a sertéseket eladja. Az esetet feljelentették az élesdi kir. járásbiróságnál.

* **Nagyreményü csemeték.** Három gyerek szövetkezett, hogy a közönséget fosztogatni fogja. *Brunner* Ferencz 17 éves nagyváradi fiu, a ki ismert alakja a rendőri bünkrónikának s ki zsebmetszés miatt már háromszor büntetve is volt, összekerült *Szilágyi* József és *Gáspár* Péter debreczeni származásu gyerekkel s fifikusan kieszelték, hogy miképen lehetne valakit kifosztani. Tegnap a nagypiaczon a két debreczeni fiu szenzációt szinlelve, nagy csődületet rögtönöztek, hogy *Brunner* zsebmetszőnek alkalmat nyujtsanak a zavarosban halászni. A terv pompásan sikerült, melynek több tárcza esett áldozatul. Azonban rajta vesztettek, mert épen, a mikor elakartak illani, megcsipték őket, s most ebben az exotikus melegben a rendőrség kamráiban törölgetik gyöngyöző homlokukat. — A vizsgálat a három sipis ellen folyamatban van s a két debreczeni jó madarat, a a kik állitólag azért jöttek Nagyváradra *dolgozni*, mert Debreczenben rosszul *fizetnek*, szülővárosukba tolonczolják.

* **Hogy fizetnek Bogádon.** A fizetésnek nagyon különös német választotta néhány bogádi lakos, a kik az elfogyasztott italokért a korcsmárost agyonverték. Ugy történt a dolog: Szitár Ádám bogádi lakos folyó hó 19-én este néhány munkástársával betértek Moser Albert korcsmájába, hol valami munkabér felosztását végezték. Az osztozkodás alatt és utána, Szitár és a többi társai bort rendeltek és már jó mennyiséget elfogyasztottak, a mikor éjfél lett és a korcsmáros felszólitotta őket a fizetésre és távozásra. Szitár és társai ugy a fizetést, mint a távozást megtagadták, sőt még bort követeltek, de nem kaptak. E miatt aztán verekedésre került a dolog a vendéglős és a vendégek között, mialatt a vendéglős fia elfutott a községházára, honnan rendőröket hivott apja védelmére. Mire a rendőrök megérkeztek, a vendéglős már eszméletlen állapotban hevert a földön. A felbőszült részeg tömeg, a mint a rendőröket meglátták, megrohanták őket és ütlegelték, miközben Herner József rendőrvezető oldalfegyverével egy hatalmas döfést mért Szitár oldalába, minek következtében ez rögtön meghalt. Nieszl József, Dézes Mihály, Tompek Antal és Bokor András, kik a verekedésben szintén részt vettek, mikor látták, hogy társuk elesett, szétfutottak. A rendőrök azután megkisérelték a vendéglőst eszméletre téríteni, de nem sikerült, mert oly erős koponyatörést kapott, hogy annak következtében reggelre meghalt. A vizsgálóbiró előtt az elfogott gyilkosok által önvédelemből leszurt Szitár ütötte agyon. Mindezek daczára a vizsgálóbiró valamennyit letartóztatta és bekisérték a törvényszéki fogházba.

Kinai háboru.

—

Pétervár, julius 23. (Saját tud. távirata.) Grodekov tábornok táviratozza a hadügyminiszternek, Chaborovszkból e hó 19-ről: A zabajkaillal határos osztályok összes alkalmazottjai és vasuti munkásai 800 vezetővel Aigunba indulnak Mandsuria állomáson a házakat és boltokat mongol bandák kifosztották, de a határt átlépni nem kisérelték meg. Orlov tábornok csapatainak összpontositása akadálytalanul halad előre. A csapatokat két és fél hónap alatt élelemmel látják el. Ginejko alezredes a Zareiszki-féle osztály főnöke, összeütközött a kinaiakkal, mely alkalommal 3 katona és 3 önkéntes paraszt elesett és egy tiszt valamint 10 katona és önkéntes paraszt megsebesült. E hó 18-án a kinai Ekko-erődből szorongatták a Nikolaiski-féle csapatosztály előőrseit. Az előcsapat sorakozott és elüzte a kinaiakat, a kik 200 halottat vesztettek. E hó 19-én a kinaiak elhagyták Ekko-erődöt. A zászlókat bevonták, az ágyukat elszállitották és az erődöt felgyujtották. Az oroszok e közben két halottat vesztettek. Szervianov ezredesnek egy osztálya e hó 30-án reggel Mihailovo-Szemenovszkojén ment keresztül. E hó 19-én Blagovescsenszket éjféltől reggelig gyengén ágyuzták. 20-án az ágyuzást bár gyengén, folytatták. Az oroszok vesztesége egy halott és egy sebesült. A városban semmi különös sem történt. E hó 39-én Pecsonkin ezredes egy osztálya az Amur balpartját megszabaditotta a kinaiaktól. Egy Charbinból jövő csapat keresztül ment Fugdinon és akadálytalanul haladt tovább.

Pétervár, jul. 23. (Saját tud. távirata.) A hadügyminiszterhez intézett tegnapi keletü császári ukáz elrendeli a hadiállapotot Szibéria, Turkesztán és Semirjecsevszk katonai kerületeire nézve. A kormányzó-szenátushoz intézett másik ukáz elrendeli, hogy a nevezett katonai kerületek összes tartalékosait behivják.

London, jul. 23. (Saját tud. távirata.) A Reuter-ügynökség jelenti Jokohámából: A koreai kormány folytatja a csapatoknak a határra való küldését, hogy megakadályozza azt, hogy a kinaiak átlépjék a határt. Már összeütközés történt. A japán sajtó a japán és a kinai császár között történt táviratváltásról szóló czikkeiben rokonszenvének ad kifejezést a kinai császár iránt, akinek szerencsétlen helyzetét sajnálja, de egyhangulag hangsulyozza, hogy abban a reményben, hogy Kina és Japán között szövetség jöhessen létre, csalódni fognak. A lapok azt tanácsolják a kinai kormánynak, hogy mondjon le erről az álomról és haladjon inkább karöltve Japánnal a czivilizáczió utján. Kinának mielőbb szigoru intézkedéseket kell tennie a rend helyreállitására. Csakis ebben az esetben lehetne szó Japán barátságos szolgálatairól.

London, jul. 23. (Saját tud. távirata.) A Times jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: Hivatalos közlés szerint Angliának az elhatározása, hogy szükség esetén a Jangce tartományokban a szolgálatot elláthassa, kitünő hatást tett. A kinaiak ebben Anglia komoly szándékát látják, hogy érdekeit megvédelmezi, a rendet ezen a vidéken fenntartja és egyuttal a nankingi alkirálynak támaszt nyujt. Hitelt érdemlő oldalról azt állitják, hogy Japán utasitotta a sendai hadosztályt, hogy Hiroshimában készenlétben álljon, hogy esetleg Kinába szállithassák.

Pétervár, julius 23. (Saját tud. táv.) Michailovo-Semenovskojéból e hó 20-án érkezett távirat jelenti: Egy e hó 13-án Chabrinból elindult gőzös idehozta az orosz-kinai bankottani osztályában alkalmazott hivatalnokok családjait. E hó 20-án Chabrinben teljes nyugalom uralkodott. A kinai csapatok nyugodtan viselkednek, de a kinai lakosság magatartása rendkivül ellenséges. Nemcsak, hogy kifosztotta az oroszok hátrahagyott tulajdonát, de meg is támadta az oroszokat. A Chabrinnál épülő hid mellett levő villamos állomást elpusztitották.

Pétervár, julius 22. (Saját tud. távirata.) A »Ruskij Invalid« közli Alexejev altengernagynak Csifuból e hó 19-éről kelt táviratát, mely azt mondja: A szövetséges csapatoknak Tiencinnél kivivott győzelme után a kinaiak el hagyták a japáni erődöt és erődítéseket, északfelé hátráltak és Peking irányában elmenekültek. Inpenit az oroszok bevették. Az erődöt, melynek belsejét felgyujtották, a robbanás veszélye miatt nem szálltak meg. A kinai város, mely a szövetségesek kezében van, engedelmességet és meghódolást igért. Az alkirály a város sánczainak elfoglalása után valószinüleg elmenekült.

Pétervár, jul. 23. (Saját tud. táv.) Alexejev altengernagynak Csifuból 20-ról kelt távirata azt mondja: Tegnap a várost a kinai csapatok rohammal bevették, mely alkalommal 50 ágyu és sok hadiszer zsákmányul esett és egy nagy lőporraktár megsemmisült. A város elleni támadást, mely két oldalról történt, a »Vladimir Monomach« czirkáló két 120 milliméteres ágyuja készitette elő. Vesztességeink jelentékenyek. 200 halottunk és sebesültünk

van. A matrózok és utászok, akik az átkelést készitették a csapatok részére a csatornán, nem szenvedtek vesztességet.

London, jul. 23. (Saj tud. táv.) A Reuter-ügynökség jelenti: Az idevaló kinai követség »A Foreigne Offic«-nek egy táviratot adott át, amely szerint Ketteler báró kivételével még valamennyi követ életben van és mind a kinai hatóságok oltalma alatt állanak. — A táviratnak nincsen dátuma.

Singapore, jul 23. (Saját tud. táv.) A »Mária-Terézia« osztrák-magyar hadihajó ma ide érkezett. Holnapután reggel Hongkongba indul. A hajón minden rendben van.

Az oroszok készülődései.

Pétervár, julius 23. (Saját tud. táv.) Az orosz kormány most ujabb készülődéseket tesz Kina ellen. Ha az orosz követet Pekingben meggyilkolták, el van tökélve, hogy *a pekingi császári palotát földig lerombolja.*

A franciák mozgósitása.

Páris, julius 23. (Saját tud táv.) A legujabb hir szerint a franczia kormány legközelebb 15000 katonát küld Kinába.

Tárgyalások a hatalmakkal.

London, julius 23. (Saját tud. táv.) A kinai császár táviratára adott válasznak beérkezése után az özvegy császárné rendeletére *Luiknyi* alkirály több hatalommal *tárgyalásokat inditott.* A tartományok Pekinggel összeköttetésben állanak.

EGYESÜLETEK

—

A vadásztársulat közgyülése.

A nagyváradi vadásztársulat összes tagjait van szerencsém a *f. év julius 31-én (kedden) d. u. 5 órakor* lakásomon (Széchényi-tér 240. szám.) tartandó évi rendes közgyülésre tisztelettel meghivni.

A közgyülés tárgysorozatát képezendi a választmány évi jelentése az elmult társulati évről, a társ. pénztáros számadásának előterjesztése, a jövő évi költségelőirányzat megállapitása és esetleges inditványok, amelyek az alapszabályok 10. §-a értelmében a közgyülést megelőzőleg 3 nappal az elnökségnél bejelentendők.

Egyben felhivom az érdeklődők figyelmét arra, hogy 3 tagsági hely üresedésben van és igy a vadász-sportot kedvelők közül, a mennyiben belépési szándékukat az elnöknél bejelentik, hárman a tagok sorába felvehetők lesznek.

Nagyvárad, 1900. julius 22.

Rádl Ödön,
társ. elnök.

IRODALOM.

—

»Mária Országa«. *Hoós* János, a temesvári m. kir. áll. tanitóképezde ének és zenetanára, előnyösen ismert dalköltő szerkesztése és kiadásában *»Mária Országa«* czim alatt énekre, orgona-, harmonium- vagy zongorakisérettel megjelenő egyházzenei folyóiratnak megjelent a 6. füzete.

A mi a folyóiratban eddigelé megjelent dallamokat illeti, azokról csak a legkedvezőbben nyilatkozhatunk, a mennyiben a mély vallásosságot kifejező szövegek a csendes áhitatot tolmácsoló dallamokkal fonódnak össze, egyszerü és szép orgona- vagy harmoniumkisérettel ellátva, de a melyek zongorán játszva, is mély hatást keltenek a hallgatóban. Az előttünk fekvő 6 füzet tartalma: 41. Ének szt. Gellért vértanu püspökről. Szövegét irta *Csicsáky* Imre zenéjét szerzette Hoós János. 41. Üdvözlégy Mária. Szöveg *Rudnyánszky* Gyulától, zenéje Kecskés Ernőtől. 43. Szüz Anyám el ne hagyj. Szövege *Virág* Ferencztől, zenéje Hajba Kálmántól. 44. Kis gyermek halálakor. Szövege *Bán* Aladártól, zenéje Hoós Jánostól. 45. Máriatársulati dal. Szövege *Rosty* Kálmától, zenéje Baka Jánostól. 46. Egek ékessége. Szövege *Bándy* Vazultól, zenéje: Baka Jánostól.. 47. Ave. Szövege Simon M. Pétertől, zenéje Gaal Ferencztől.

A magunk részéről a legmelegebben ajánljuk a lelkészek és kántorok, valamint a tanitóképezdék, zárdai iskolák és a katholikus Legényegyletek által való megrendelésre. Előfizetési ára: egész évre (12 füzet) 12 korona félévre (6 füzet) 6 korona. Előfizethetni Hoós János szerkesztő-kiadónál Temesvárott (Belváros, Kinizsy-utcza).

Igazságszolgáltatás.

—

Kuriai itéletek. *Takács* György ügyében, a kit a nagyváradi kir. törvényszék és itélő-tábla gyilkosság miatt *három évi börtönre* itélt, a kuria is itélkezett és a két itélő forum határozatát helybenhagyta. — Ugyancsak tegnap hirdette ki a Kuria itéletét *Abczelon* Józsefné büntettében, a ki a *Frank*-féle tőzsdében, a hol alkalmazva volt 500 frt erejéig sikkasztott s e büntettéért *hat havi börtönre* itéltetett el.

Lesből megtámadta. *Buda* Tógyer beperelte *Rupe* Juon fiatal legényt, a ki sulyosan megsértette. A dolog ugy történt, hogy a két ismerős egy délután a kimpáni korcsmában mulatott, s valami fölött összekülönbözött. Sokáig veszekedtek, azonban mégis sikerült széjjel választani a két haragos czimborát. A korcsmából haza mentek, azonban *Rupe* Juon bosszut forralt s kinálkozott is rá alkalom, a mikor *Buda* Tógyer estefelé ismét korcsma felé tartott. Ekkor Rupe egy előkészitett karóval lesből megtámadta s oly sulyos sérüléseket ejtett rajta, hogy hosszabb ideig betegen kellett feküdnie. A nagyváradi kir. törvényszék tegnap tárgyalta az ügyet. A felmerült vallomások alapján a vádlottat bünösnek mondotta ki és a btk. 92. §-ának alkalmazásával *négy havi fogházra* itélte el.

Felségsértő paraszt. Nagy baja volt *Papp* András sarkadi lakosnak, mert a fiát besorozták katonának. A fiatal legény azóta folyton korhelykedett és a mikor egyszer az apja szigoruan megdorgálta, neki támadt és sulyosan megverte. A megsértett apa erre panaszával elment a csendőrőrsre és a rakonczátlan fiát feljelentette. Közben azonban megjegyezte, hogy ha már a fiát besorozták, miért nem viszik már katonának, mert igy nagy nyüg a nyakán. Persze azt csendesen nem mondta, hanem a szitkok között megsértette Ő Felsége személyét is, a miért a csendőrőrmester feljelentette a felségsértő parasztot.

A nagyváradi kir. törvényszék *Nagy* József törvényszéki biró elnöklete alatt tegnap tartotta meg a tárgyalást s *Vámossy* dr. kir. alügyész vádbeszéde alapján a btk. 140. szakaszába ütköző felségsértés vétségéért *nyolcz napi fogházra* és egy évig terjedőleg politikai jogainak az elvesztésére itélte. A vádhatóság képviselője és a vádlott felebbeztek.

———

TANUGY.

—

Képek a geologia tanitásához. A földtani oktatás régen érzett hiányán segitett dr. *Tóth* Mihály, a nagyváradi közs. polg. iskola igazgatója, mikor eredeti nyers kőzetanyagból, geologiai szemléltető képeket állitott össze. Ezeket a természethü utánzatokat a hivatalos birálat is igen jóknak s a kitüzött czélra vezetőknek találván, most velük nyilvánosságra lép. Megrendeléseket elfogad a következő képekre:

1. »A földkéreg képzeleti átmetszete.« 125/33 cm. nagyságban; ára: 70 korona.
2. »A kisczelli párkánysik geol. szelvénye.« Dr. Koch A. felvétele után, 125/33 cm. nagyságban ára 70 korona.
3. »Időszaki forrás« (időnként vizet ad.)
4. »Felső-dernai aszfalt telep« (eredeti geol. felvétel után.)
5. »Cseppkő barlang« (hosszmetszetben)
6. »Ártézi kut« (képzeleti szelvény.)
7. »Kristályos palahegység« (képzeleti szelvény.)
8. »Tellér-vetődés« (képzeleti szelvény.)
9. »Kisczelli párkánysik« (eredeti gelol. felvétel után.)

A 3—9 szám alatt levők 54/33 cm. nagyságban készülnek, áruk: darabonként 12 korona.

Az eredeti kőzetanyagok és a megfelelő geologiai átmetszeti rajz beküldése mellett bármely vidék lithogenetikai szelvényét — tetszés szerint való nagyságban szintén elkészíti.

A nagyváradi iparostanoncz-iskola ez évi értesitője, mely 54 oldalra terjed, az elmult tanév eredményét szabatos rövidséggel adja elő.

A *Szücs Izsó* ipariskolai igazgató által összeállitott adatok a tanügyi közegek eredményes munkálkodását s vezetését a legszebben bizonyitják.

Összehasonlitva a rég- és közelmult adatait, rájövünk, hogy a fejlődés és előmenetel szembeötlő.

A füzet főrésze az iparoktatás beléletével foglalkozik.

Ezek közül pedig ki kell emelnünk a nagyobb figyelmet érdemlő kézügyességi oktatást. Erre rossz idő jár. Nagyon kár érte. Az ügyes kéz és szemre nagy szüksége van az iparosztálynak s épen ezért a csekély áldozatot érette, minden körülmények közt meg kellene hozni.

Érdekes a *Mártonffy* és *Trajtler*-féle ipariskolai olvasókönyv alapján, a közgazdasági résznek tárgyalása, kérdések és feleletekben. A 79 kérdés magában foglalja, a tanulók értelméhez és képességéhez mért legszükségesebb ismereteket.

Tekintélyes azon szakkönyvek száma, melyeket az igazgatóság az iskola részére szerzett.

Az iskolai felügyelet tényezőinek névsora után a tantestületé következik. Nagyon figyelemre méltó az iskola fejlődési táblázata melyből kitünik, hogy az 1884/85-ik tanévben az iskolákat 599 tanuló látogatta s 12 tanerő volt alkalmazva, mig az 1899—900-ik tanévben 1171 tanuló volt 35 tanár vezetése alatt.

Az érdeklődés egyes nemesebben érző polgár és tekintélyes testület részéről valóban szépen mutatkozik a jutalmazásra begyült alapok és adományokban. Füzetek, könyvek, iskolai szerek készpénz értékében s a *Rimanóczy*-féle alapitvány kamataiból, mely 225 koronát tesz ki, osztatott jutalom képen, összesen 463 kor. 90 fill.

A nagy gondra és ügyszeretetre valló értesitő tekintélyes előljáróságát és ügybuzgó igazgatóját, valamint munkás tanerőit teljes elismerés illeti.

SZINHÁZ.

—

Vidéki szinészet. *Somogyi* Károly, a nagyváradi szinház igazgatója jelenleg Balaton-Füreden müködik társulatával, a közönség nem nagy

pártfogása mellett. A társulat augusztus 15-ig marad ott, a mely idő alatt a szintén ott tartózkodó Blaháné lép föl nehányszor egy-egy népszinmüben, mig Blaha Sárika operettekben vonzza a nagyközönséget a szinházba. Augusztus 15-én a társulat Szarvasra megy, a hol Nyárai Antal lép fel nehány kiváló szerepében.

REGÈNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Francziából forditotta: K—ő.

2.

I.

Malice nem felelt, némán, a rémülettől megdermedve szemlélte a borzasztó látványt, mely szeme előtt feltárult.

Az egész irodában a legnagyobb rendetlenség uralkodott: a pénzes szekrény nyitva állott, az iratcsomagok szerte-szét szórva a földön és asztalokon. A pénzes szekrény előtt egy feldöntött karszék mellett egy holttest feküdt a földön.

Arczával volt a föld felé fordulva, egyik karja alatta volt, a másik kinyujtva a parketten. Oldalt egy véres tüzkotró görbevas hevert rátapadt husfoszlányokkal és vérfoltokkal.

— Ledoux urat meggyilkolták! kiáltott Malice.

Lucie felsikoltott és összerogyot. Az öreg Jeanne karjaiba fogta és elvezette.

Péter nyerte vissza leghamarabb hidegvérét és gyorsan a csendőrségre és a békebiróhoz futott.

A nép, mely eddig az utczán várt, a gyilkosság hirére betódult a kertbe s kérdésekkel ostromolta az irnokot, ki mihelyt magához tért, betámasztotta az ablakot és lehető gyorsan távozott.

Nemsokára megérkezett a békebiró egy csendőrtiszttel és négy csendőrrel, mire a nép elhagyta a házat és a faluban csakhamar mindenki tudta, hogy a jegyzőt megölték.

A békebiró a kiüritett udvar kapujába két csendőrt állitott, egyuttal meg sürgönyözte az esetet a szomszédos Cernaybe az alprefektusnak és elhivata Bernard orvost is. Azután behatolt az irodába.

Ez magas, két ablakos szoba volt, az ablakok a kertre nyiltak. Jobb oldalt egy két szárnyu ajtó az irnok szobájába vezetett, szemben egy kis rejtett ajtó az előcsarnokba nyilt, honnan lépcsőn lehetett a jegyző lakásába menni.

Az iroda nagy fénynyel és izlésel volt bebutorozva. Középen nagy fekete faasztalon iratcsomók állottak sorban, e mögött volt egy hatalmas pénzes szekrény. Balra egy nagy könyvszekrény tele jogi könyvekkel. A butorzat vörös szövetből volt; a kandallón remek fekete márvány óra diszlett.

A békebiró figyelmesen megszemlélte az irodát, észrevette az ott uralkodó rendetlenséget, a felnyitott pénzes szekrényt s hogy az ajtók mind belülről voltak bezárva és elreteszelve. Végre a holttesthez közeledett nagy megindultsággal.

Frémont ur, a békebiró, gyakran érintkezett a közjegyzővel s már évek óta igen jó barátságban voltak. Most, miután legyőzte borzadályát, odaszólitotta az egyik csendőrt.

— Forditsd meg a holttestet.

A hanyatt fekvő test rettenetes látványt nyujtott. A több helyen bezuzott koponyán hatalmas seb tátongott; a szétroncsolt arcz a felismerhetlenségig össze volt zuzva.

Feltünt azonban a csendőrtisztnek, hogy aránylag kevés vér volt a földön.

— Ugy látszik, jegyzé meg, hogy Ledoux ur az első ütésre szörnyet halt s csak holttestét roncsolták szét ily borzasztóan.

— A gyilkos szembe támadta meg a szerencsétlent, szólt Frémont ur a csendőrtiszthez és mielőtt elfutott volna arczra forditotta. Ime, hátul egyetlen seb sem található. De az ön véleményében még sem osztozom, nézze! a ruhája mily rendetlen, az inggallér felszakitva, a mellényről hiányzik néhány gomb: ezek mind azt bizonyitják, hogy Ledoux ur védekezett és nem halt meg az első csapásra.

— Nem hiszem. A halott ruhájának rendetlenségét a gyilkos okozta, mikor a közjegyző ur zsebóráját elvette; nem bajlódott a mellény kigombolásával, hanem egyszerüen kirántotta az órát. Lám csak a lánczot el is szakitotta, itt van egy darabja az iróasztal mellett.

A tiszt csakugyan felvett egy kis darab aranylánczot, melyen még rajta volt néhány joujou.

E perczben lélekszakadva megérkezett Bernard doktor, egy kicsiny, körülbelül hatvan éves piros arczu ősz emberke.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Fülöp herczeg Bécsben.

Bécs, julius 23. (Saját tud. távirata.) *Fülöp* orleansi herczeg Bicskéről ma este Bécsbe érkezett.

Viktória királyné vendége.

Kronberg, julius 23. (Saját tud. táv.) *Konstantin* görög trónörökös tegnap este hosszabb látogatásra *Viktória* királynőhöz utazott.

Hohenlohe lemondása.

Berlin, julius 23. (Saját tud. táv.) A politikai körökben nagy szenzációt keltett az a hir, hogy *Hohenlohe* a legközelebbi időben lemond a nagy állásáról.

Öngyilkos jegyző.

Szerencs, julius 23. (Saját tud. táv.) *Komoskeőy* Kálmán községi jegyző sok adósság hátrahagyása után forgópisztolyával főbe lőtte magát.

Elmerült hajó.

London, julius 23. (Saját tud. táv.) Szombaton nagy szerencsétlenség történt az ir csatornában. A délutáni órákban *Comonia* gőzös elmerült és *tizenegy* ember a csatornába *fult.*

Megőrült katona.

Budapest, julius 23. (Saját tud. táv.) Ma este Budapesten a 69. gyalogezred egy fiatal hadnagya hirtelen megőrült.

Az athléta verseny győztese.

Páris, julius 23. (Saját tud. távirata.) A párisi athléta versenyen az első dijat *Koppán* athléta nyerte el.

Agyonlőtt előljáró.

Budapest, julius 23. (Saját. tud. táv.) Csurno községben *Bojtor* Ádám odavaló lakos községi illetékkel hátralékban maradt s miután azt lefizetni nem akarta, lovait lefoglalták és a községházára vitték. A mint ez *Bojtor* megtudta, felindulva magához vette forgópisztolyát és a községházára ment, a hol először *Butos* Mihályt támadta meg. A golyó vállán találta Butost s mikor a megtámadottnak a segitségére *Sármány* Illés és *Vendő* Ábris esküdtek siettek azokra is rálőtt *Sármányt* oly szerencsétlenül találta a gyilkos golyó, hogy rögtön *meghalt.* A gyilkost elfogták.

Gyilkos gazdasszony.

Zágráb, julius 23. (Saj. tud. táv.) *Prugoweczki* nyugalmazott vak tanárt ma délelőtt 3/4 10 órakor gazdasszonya, *Huberger* Paulina, egy bérkocsis özvegye meggyilkolta. Baltájával két ütést mért a vak tanár koponyájára, melyet egészen szétzuzott. A gyilkos tett indoka valószinüleg a feltékenység, vagy a bosszu müve, mert az értéktárgyakból semmi sem hiányzik. A gyilkos asszonyt letaróztatták, a ki a hatóság előtt teljes vallomást tett.

Két gőzös katasztrófája.

Budapest, julius 23. (Saját tud. táv.) Belfrost mellett két kirándulókkal teli gőzös összeütközött, s a katasztrófában *öt ember életét vesztő*, ötvenen pedig sulyosan megsebesültek!

Beszéd a franczia kormányelnök mellett.

Bordeux, julius 23. (Saját tud. távirata.) Decrais gyarmatügyi miniszter egy banketten, melyet választói rendeztek, kijelentette, hogy a Waldeck-Rouseaun-kormány a béke és a becsület elvét követve a kinai ügyben megszerezte az egész világ becsülését és bizalmát.

Elrabolt dragoman.

Konstantinápoly, julius 23. (Saját tud. táv.) A kisk-killissai franczia konzuli-ügynökség dragomanját (Drinápoly vilajet) a rablók elragadták és 4000 török font váltságdijat követelnek érte. A franczia nagykövetség felszólalt a portánál, mely közölte, hogy intézkedtek a fogoly kiszabaditása iránt.

A búrok harcza.

London, julius 23. Roberts lord jelenti Pretóriából e hó 22-éről: A búrok Heidelbergtől keletre 13 mértföldnyire körülvették a vasuti állomást, megtámadták és igyekeztek szétrombolni. A helyőrség két század dublini vadászból állt, a vasuti hivatalnokokon és a geomanrikon kivül. Hart tábornok Heidelbergből kivonult, de a búrokat már megérkezése előtt visszaverték.

KÖZGAZDASAG.

Gabona értékesités.

Az aratási időszak elérkeztével a Keresztény Szövetkezetek Országos Központja felajánlja szolgálatait a szövetkezetek tagjainak és a népnek egyáltalán a gabona eladása körül.

A kisgazda ugyanis, ki nem adhat el vagon számra gabonát, hanem csak néhány métermázsát visz piaczra, ki van téve a helyi közvetitők üzérkedéseinek, kik az árakat lenyomják és gyakran még a mérlegelésnél is érezhető kárt okoznak a gazdáknak.

Ennek elkerülésére legczélszerübb, ha a szövetkezetek tagjai, vagy a községi lakosok összegyüjtik eladásra szánt gabonájukat, ugy hogy legalább *1—2 vagont hozzanak* össze, az igy egyesitett gabonából *2 kilogrammos átlag mintát küldenek föl a központhoz*, mely azután legmagasabb budapesti tőzsdei áron eladja az árut s a legcsekélyebb költségek leszámitása mellett az árú értékének teljes összegét küldi el a szövetkezetnek.

A nép vezetőinek figyelmébe ajánljuk a Keresztény Szövetkezetek Országos Központjának ezen ajánlatát, különösen most, midőn az uj sulyegységgel és a korona-számitással ugyis könnyen meg lehet téveszteni a népet.

———

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, julius 23.

Buza októberre	7.52
Buza juniusra	—.—
Uj tengeri	5.87
Rozs okt.	6.66
Zab okt.	5.21
Káposzta, repcze, aug.	—.—

Értéktőzsde.

Budapest, julius 23.

Osztrák hitel	667.50
Magyar hitel	687.50
Államvasut	661.—
Rimamurányi	521.—
Magyar jelzálog	424.—
Salgótarjáni	—.—
Wagon-kölcsön	—.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. julius 23-án.

Magyar aranyjáradék 4%	96.—
Magyar koronajáradék	90.90
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	100.50
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2½%	99.60
Magyar keletivasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	90.50
Italmérési jog megváltási kötvény	98.
Horváth-szlavónföldtehermentési kötvény	92.50
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	158.50
Tiszaszabályozásés szegedi sorsjegyek kölcsön	138.50
Osztrák járadék papirban	97.50
Osztrák járadék ezüstben	97.25
Osztrák járadék aranyban	96.25
Osztrák korona járadék	96.75
Osztrák államsorsjegyek	184.50
Osztrák magyar bankrészvény	17.30
Magyar hitelbankrészvény	685.—
Osztrák hitelintézet részvény	664.—
Párisi vista	96.55
20 frankos arany (Napoleond'or)	19.31
Németbirodalmi márka	118.50
London vista	242.80
20 márkás arany	23.72

Nagyvárad város tanácsának jog és gazdaságügyi osztályától.

Árlejtési hirdetmény.

A város részére szükséges alább felsorolt munkálatoknak vállalatba adása czéljából **1900. évi augusztus hó 3-án délelőtt 9 órakor** árlejtés fog tartatni.

Árlejtés tárgyát képezik:

1. A Sebes-Körözs folyó v.-velenczei szakaszán a vasuti híd felett a városi vizműtelep vizbőségének biztositása czéljából a folyam medrébe épitendő 5 drb egyenként 85 méter hosszu fenékgát s ezzel kapcsolatos partbiztositási munkálatok elkészitése; ezen munkálatra — melyhez mintegy 1130 köbméter kőanyag szükséges — 22.836 korona van előirányozva s bánatpénzül 1200 korona teendő le.

2. A szinház és bazár bérház környékén létesitendő aszfalt gyalogjárda és bérkocsi megállóhely elkészitése; ezen munkálatokra 20.035 korona 40 fillér van előirányozva; bánatpénzül 2000 korona teendő le.

3. A kir. itélőtábla előtt 70 méter hosszban kettős aszfalt rétegből készitendő uttest burkolat készitése; előirányzati összeg 5212 korona 64 fillér, bánatpénz 525 korona.

4. A város területén levő sikvidéki külső utakra 1440 köbméter, továbbá a hegyi utakra 1460 köbméter körözskavicsnak az árlejtési feltételek mellékét képező kimutatások szerinti elosztás mellett leendő szállitása.

Ajánlatot irásban, zárt ajánlat utján lehet tenni, melyhez az 1., 2. és 3. alatti vállalatoknál a bánatpénz is készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban csatolandó, vagy pedig az óvadéknak a városi pénztárba történt letételét igazoló letéti jegy melléklendő.

Minden ajánlattevő ajánlatában tartozik kijelenteni, hogy az árlejtési feltételeket, terveket, rajzokat, műszaki leirást, ezenkivül a 4. tétel alatti vállalatnál a szükségleti kimutatást, — mely okmányok a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők, — teljesen ösmeri s magára nézve azokat kötelezőknek elismeri.

Az ajánlatok alulirott kezeihez **folyó évi augusztus hó 3-ik napjának délelőtti 9 órájáig** adhatók be, mikor is a beadott ajánlatok felbontatni s felülbiráltatni fognak.

Ajánlattevőt ajánlata azonnal, ellenben Nagyvárad városát csakis az ajánlat jogerős elfogadása esetén kötelezi.

Nagyvárad, 1900. julius hó 22-én.

Komlóssy József,
tanácsnok,
mint az árverelő küldöttség elnöke.

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1900. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.
Budapest	ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	— —
Rákos	»	7 02	8 51	2 08	6 06	9 28	— —
Ujszász	»	8 28	10 59	3 32	8 40	10 56	— —
Szolnok	»	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	— —
Szajol	»	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	— —
P.-Ladány	»	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	4 54
Báránd	»	— —	2 12	— —	12 07	— —	5 11
Sáp	»	— —	2 27	†5 48	12 24	— —	5 32
B.-Ujfalu	»	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58
M.-Peterd	»	— —	3 —	— —	1 —	— —	6 15
M.-Keresztes	»	— —	3 12	— —	1 14	— —	6 31
Bors	»	— —	3 25	— —	1 28	— —	6 50
Püspöki	»	11 48	3 32	— —	1 36	— —	7 02
Nagyvárad	érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16
Nagyvárad	ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	12 25
V.-Velencze	»	— —	4 05	— —	2 30	2 25	12 32
F.-Vásárhely	»	— —	4 16	— —	2 41	— —	12 45
M.-Telegd	»	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	1 12
Élesd	»	†1 02	4 56	†7 28	3 21	†3 04	1 37
Rév	»	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	2 10
Csucsa	»	2 16	6 31	8 37	4 53	4 16	3 49
B.-Hunyad	»	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	4 48
Jegenye	»	3 15	7 49	†9 33	†6 01	— —	5 34
Kolozsvár	érk.	3 50	8 33	10 08	6 59	5 55	7 40

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.

		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.
Kolozsvár	ind.	— —	5 23	7 —	12 32	6 13	11 01
Jegenye	»	— —	†6 11	7 59	†1 14	7 16	— —
B.-Hunyad	»	— —	6 40	8 37	1 44	7 55	12 20
Csucsa	»	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52
Rév	»	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34
Élesd	»	5 54	†7 59	10 25	†3 15	9 49	†1 48
Mező-Telegd	»	6 21	8 11	10 42	†3 28	10 07	2 01
F.-Vásárhely	»	6 49	— —	11 01	— —	10 27	— —
Várad-Velencze	»	7 02	8 32	11 10	— —	10 37	2 25
Nagyvárad	érk.	7 16	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31
Nagyvárad	ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38
Püspöki	»	2 36	8 52	11 47	— —	11 14	— —
Bors	»	2 47	— —	11 54	— —	11 22	— —
Mező-keresztes	»	3 12	— —	12 05	— —	11 37	— —
Mező-Peterd	»	3 30	— —	12 17	— —	11 50	— —
B.-Ujfalu	»	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18
Sáp	»	4 39	†9 38	12 47	— —	12 25	— —
Báránd	»	5 01	— —	1 01	— —	12 41	— —
P.-Ladány	»	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03
Szajol	»	— —	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19
Szolnok	»	— —	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39
Ujszász	»	— —	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58
Rákos	»	— —	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38
Budapest	érk.	— —	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50

Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.

		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
P.-Ladány	ind.	4 06	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08
Debreczen	»	5 14	2 33	6 26	11 44	3 36	7 41
Érminálylfalva	érk.	6 35	3 57	— —	1 —	4 58	— —

Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.

		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
Érmihályfalva	ind.	6 36	11 17	3 14	5 27	9 14	— —
Debreczen	»	7 51	12 36	4 16	7 10	10 27	9 01
P.-Ladány	érk.	— —	1 45	5 03	8 40	11 28	9 48

Debreczen—Nagy-Léta—Vértes.

	V. v	V. v.
Debreczen i.	8 35	4 31
Sáránd »	9 28	5 16
H.-Bagos »	9 41	5 26
H.-Pályi »	10 05	5 48
M.-Pályi „	10 20	5 59
N.-Léta-Vértes érk.	10 43	6 18

Vértes—Debreczen—Nagy-Léta

	V. v.	V. v.
Nagy-Léta-Vértes ind.	5 25	1 05
M.-Pályi »	5 47	1 30
H.-Pályi »	6 03	1 48
H.-Bagos »	6 18	2 05
Sáránd »	6 40	2 29
Debreczen é.	7 18	3 13

Sáránd—Derecske.

Sáránd	ind.	9 38	5 26
Derecske	érk.	9 57	5 45

Derecske—Sáránd.

Derecske	ind.	6 00	1 49
Sáránd	érk.	6 20	2 09

Nagyvárad—Szeged

		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Nagyvárad	ind	10 20	4 30	7 00
Ősi	»	10 30	4 41	7 16
Less	»	10 48	5 01	7 40
Gyapju	»	10 56	5 10	7 52
Cséffa	»	11 03	5 19	8 05
Szalonta	»	11 26	5 44	8 46
Kötegyán	»	11 46	†6 05	9 15
Sarkad	»	11 57	6 17	9 31
Gyula	»	12 21	6 44	10 01
Csaba	»	2 10	7 41	4 44
Oroháza	»	3 10	9 10	5 50
H.-M.-Vásárhely	»	4 00	10 02	7 00
Szeged	»	4 35	10 55	7 55

Szeged—Nagyvárad.

		Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Szeged	ind.	3 40	10 25	6 40
H.-M.-Vásárhely	»	4 38	11 05	7 50
Orosháza	»	5 41	11 54	9 20
Csaba	»	7 00	2 33	4 50
Gyula	»	7 27	3 05	5 26
Sarkad	»	7 47	3 27	5 56
Kötegyán	»	7 56	3 39	6 10
Szalonta	»	8 23	4 10	6 47
Cséffa	»	8 42	4 34	7 18
Gyapju	»	— —	4 42	7 29
Less	»	9 04	5 00	7 51
Ősi	»	9 21	5 19	8 16
Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31

Nagyvárad—Arad.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad	ind.	10 20	4 30	7 —
Ősi	»	10 30	4 41	7 16
Less	»	10 48	5 01	7 40
Cséffa	»	11 03	5 19	8 05
Szalonta	»	11 26	5 44	8 46
Kötegyán	»	11 46	6 05	9 15
Sarkad	»	11 57	6 17	9 31
Gyula	»	12 21	6 44	10 01
Csaba	érk.	12 42	7 06	10 30
Csaba	ind.	2 23	7 18	4 32
Kétegyháza	»	2 54	7 45	5 38
Arad	érd.	3 55	8 48	6 05

Arad—Nagyvárad.

		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Arad	ind.	5 10	11 20	9 35
Kétegyháza	»	6 14	11 31	10 54
Csaba	érk.	6 40	12 57	11 24
Csaba	ind.	7 —	2 33	4 50
Gyula	»	7 27	3 05	5 26
Sarkad	»	7 47	3 27	5 56
Kötegyán	»	7 56	3 39	6 10
Szalonta	»	8 23	4 10	6 47
Cséffa	»	8 42	4 34	7 18
Less	»	9 04	5 —	7 51
Ősi	»	9 21	5 19	8 61
Nagyvárad	érk.	9 32	5 30	8 31

Nyomatott a Szent László-nyomdában Nagyváradon.